

TAMAR LORTKIPHANIDZE*

KOREAŃSKA REPUBLIKA LUDOWO-DEMOKRATYCZNA – MOCARSTWO ATOMOWE?

Abstrakt

W niniejszym artykule omówiono problem północnokoreańskiego programu nuklearnego i opisano motywy i genezę dążenia Korei Północnej do zdobycia broni nuklearnej. Rozwój programu nuklearnego Korei Północnej od wielu lat stanowi zagrożenie nie tylko dla bezpieczeństwa regionu Azji Wschodniej, ale również dla pokoju na całym świecie. Społeczność międzynarodowa do dziś próbuje powstrzymać władze północnokoreańskie przed zwiększeniem skali zdolności nuklearnych. W artykule dokonano analizy kryzysu północnokoreańskiego od początku programu nuklearnego i omówiono możliwe próby jego rozwiązania.

Słowa kluczowe: Korea Północna, program nuklearny, broń jądrowa, nieprolifercja.

Postępy programu nuklearnego i raketowego Koreańskiej Republiki Ludowo-Demokratycznej destabilizują sytuację w regionie Azji Pacyfiku. Kolejne testy raketowe i nuklearne Korei Północnej bezpośrednio zagrażają bezpieczeństwu nie tylko regionu, zaangażowanych mocarstw, ale również całego świata. Mimo tego, iż konflikt ma jak na razie wymiar retoryczny, kryzys w relacjach reżimu północnokoreańskiego z Zachodem narasta. Jakie zagrożenie reprezentuje Korea Północna wobec świata? Korea Północna to nieprzewidywalny gracz na arenie międzynarodowej. Strategia prowokacji i tzw. szantażu nuklearnego jest jednym ze sposobów przyciągnięcia uwagi społeczności międzyna-

* Tamar Lortkiphanidze – absolwentka studiów licencjackich i magisterskich kierunku stosunki międzynarodowe (specjalizacja: dyplomacja współczesna) na UW. Absolwentka studiów licencjackich i magisterskich kierunku zdrowie publiczne zarządzanie w ochronie zdrowia) na Warszawskim Uniwersytecie Medycznym. Obecnie doktorantka (II rok) na Wydziale Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych (nauki o bezpieczeństwie). Rozprawę doktorską przygotowuje o geopolityce Kaukazu Południowego. Interesuje się obszarem poradzieckim, szczególnie Rosją oraz krajami Partnerstwa Wschodniego. Wśród zainteresowań badawczych szczególnie miejsce zajmuje również kontynent europejski oraz region Bliskiego i Dalekiego Wschodu. Kontakt e-mail: tamarlortkiphanidze@gmail.com

wej. Ale warto zastanowić się, czy reżim północnokoreański zdecyduje się na aktywną politykę nuklearną w konflikcie ze Stanami Zjednoczonymi i z azjatyckimi sojusznikami USA? Czy któraś ze stron podejmie decyzję o rozpoczęciu konfliktu zbrojnego? Analizując historię stosunków amerykańsko-północnokoreańskich, można stwierdzić, że do tej pory po okresach zaostżenia retoryki nie dochodziło do konfliktów zbrojnych. Analizując kryzys północnokoreański, warto przyrzeć się historii programu nuklearnego Koreańskiej Republiki Ludowo-Demokratycznej i zobaczyć kiedy i jak to się zaczęło.

Północnokoreański program nuklearny został zapoczątkowany w 1952 roku pod wpływem Związku Radzieckiego. Koreańska Republika Ludowo-Demokratyczna uzyskała pierwszy reaktor atomowy w darze od Związku Radzieckiego. Już w 1962 roku Korea Północna stworzyła swój własny Instytut Energii Atomowej. Istotną przyczyną zainteresowania się bronią nuklearną przez Koreę Północną był atak atomowy na Hiroszimę i Nagasaki. Po wojnie koreańskiej, kiedy Amerykanie rozmieścili głowice atomowe w Korei Południowej, władze Korei Północnej uświadomiły sobie, że gwarancję bezpieczeństwa dla kraju stanowi broń nuklearna. Pod naciskiem Związku Radzieckiego Korea Północna przystąpiła do traktatu o nieprolifracji broni jądrowej w 1985 roku i ujawniła Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej fakt istnienia instalacji atomowych w Jongbion. Po wycofaniu amerykańskiej broni atomowej z Korei Południowej w 1992 roku, Korea Południowa zawarła z Północną traktat o ogłoszeniu Półwyspu Koreańskiego strefą wolną od broni jądrowej. Mimo bycia stroną układu o nieprolifracji broni nuklearnej, Korea Północna w 1992 roku, zawarła z Międzynarodową Agencją Energii Atomowej porozumienie o zabezpieczeniach. Zgodnie z deklaracją, Korea Północna posiadała siedem ośrodków atomowych i około 90 gram plutonu¹.

W 1992 roku Korea Północna ujawniła stan posiadanych materiałów rozszczepialnych. Inspektorzy Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej stwierdzili, że Korea Północna pozyskała więcej materiału rozszczepialnego, niż zadeklarowała. Z 90 gramów zadeklarowanego plutonu, istnienie 60 gramów zostało potwierdzone przez agencję, natomiast oddzielenie pozostałych 30 gram według przedstawicieli Korei Północnej zakończyło się niepowodzeniem, więc ta część plutonu znajdowała się na składowisku odpadów radioaktywnych.

Pod koniec sierpnia 1992 roku Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej przeprowadziła kolejną inspekcję. W związku z istniejącymi rozbieżnościami, ówczesny dyrektor generalny Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej podjął decyzję o przeprowadzeniu specjalnej inspekcji, na co Koreańczycy jednak nie wyrazili zgody. Koreańczycy nawet grozili wystąpieniem z układu o nieprolifracji. Podczas spotkania zarządu Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej w sprawie Koreańskiej Republiki Ludowo-Demokratycznej, przedstawiciele agencji po raz pierwszy w historii istnienia tej instytucji podzielili się informacją, pochodzącą od wywiadu państwa członkowskiego – od Stanów Zjednoczonych. Pojawiła się informacja o współpracy Korei Północnej z Pakistanem i Iranem w sprawie rozwijania programu budowy broni atomowej².

¹ P. Lipold, *Zagrożenie terrorem nuklearnym w polityce zagranicznej Iranu i Korei Północnej*, Wrocław 2012, s. 138.

² M. Elbaradei, *The Age of Deception: Nuclear Diplomacy in Treacherous Times*, London 2011, s. 49–50.

Napięcie między Koreańską Republiką Ludowo-Demokratyczną a Międzynarodową Agencją Energii Atomowej trwało do 1994 roku. Latem 1994 roku między Stanami Zjednoczonymi oraz Koreą Północną doszło do zawarcia porozumienia, na podstawie którego Korea Północna miała wstrzymać program nuklearny w zamian za dostarczenie jej dwóch reaktorów lekkowodnych i pokrycie zapotrzebowania na energię. Utworzono Organizację Rozwoju Energetycznego Półwyspu Koreańskiego – KEDO³. Korea Północna zdecydowała się nie wycofywać się z traktatu o nieprolifracji i zobowiązała się do wznowienia swojego uczestnictwa w NPT⁴. Uprawnienia Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej zostały natomiast ograniczone. Agencja miała jedynie monitorować proces wyłączenia z użytku ośrodków atomowych w Jongbjon. Koreańczycy, z powodu opóźnienia dostarczenia dwóch lekkowodnych reaktorów energetycznych, jednak nie wstrzymywali programu nuklearnego⁵. Stosunki między Stanami Zjednoczonymi a Koreą Północną zaczęły się poprawiać, o czym może świadczyć wizyta ówczesnej sekretarz stanu USA Madeleine Albright w Korei Północnej⁶. Stosunki między tymi krajami pogorszyły się po dojściu do władzy G.W. Busha, który w 2002 roku Koreę Północną zaliczył do „osi zła”. Ówczesny asystent sekretarza stanu ds. Azji Wschodniej i Pacyfiku, James Kelly, w swoim raporcie zarzucił Korei Północnej prowadzenie tajnego programu wzbogacania uranu. Stany Zjednoczone zażądały przeprowadzenia inspekcji północnokoreańskiego programu wzbogacania uranu. Zawieszono dostawy mazutu do Korei Północnej za pośrednictwem instytucji KEDO⁷.

W odpowiedzi na ostrą politykę Zachodu, Korea Północna zerwała porozumienie i zaczęła ponownie rozwijać program nuklearny w reaktorze w Jongbjon. Władze Korei Północnej zagroziły również wycofaniem się z traktatu o nieprolifracji broni nuklearnej i niewpuszczeniem inspektorów Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej do kraju. Sytuacja znacznie się pogorszyła – rząd koreański zażądał od agencji usunięcia plomb i sprzętu monitorującego z ośrodka w Jongbjon. Później dyrektor generalny Departamentu Energii Atomowej Korei Północnej zażądał wycofania inspektorów Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej. Zarząd agencji potępił działania Korei Północnej i zażądał przywrócenia monitoringu programu nuklearnego w Korei. W odpowiedzi na to, 10 stycznia 2003 roku, Korea Północna ogłosiła wycofanie się z traktatu o nieprolifracji broni. Koreańska Republika Ludowo-Demokratyczna wypowiedziała również traktat o strefie bezatomowej na Półwyspie Koreańskim. W związku z ówczesną napiętą sytuacją w Iraku, Rada Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych nie podjęła stosownych kro-

³ KEDO – Organizację Rozwoju Energetycznego Półwyspu Koreańskiego utworzono w 1995 roku. Stany Zjednoczone, Japonia oraz Korea Południowa w ramach tej instytucji zobowiązały się wybudować obiecane lekkowodne reaktory energetyczne. Przed uruchomieniem tych reaktorów, te kraje miały dostarczać Korei Północnej 500 tysięcy metrów sześciennych ciężkiego oleju opałowego rocznie.

⁴ NPT – Układ o nierozprzestrzenianiu broni jądrowej.

⁵ *Treaties and Regimes*, źródło: <http://www.nti.org/treaties-and-regimes/us-dprk-agreed-framework/> [dostęp: 5.10.2017].

⁶ *Albright Greeted With a Fanfare by North Korean*, źródło: <http://www.nytimes.com/2000/10/24/world/albright-greeted-with-a-fanfare-by-north-korea.html?pagewanted=all> [dostęp: 5.10.2017].

⁷ <http://www.armscontrol.org/print/1253> [dostęp: 5.10.2017].

ków i nie uchwaliła żadnej rezolucji w tej sprawie. Społeczność międzynarodowa nawet nie potępiła zachowania Korei Północnej⁸.

W celu uregulowania kryzysu nuklearnego rozmowy od sierpnia 2003 roku prowadzono w formie spotkań sześciostronnych (Chińska Republika Ludowa, Japonia, Korea Południowa, Rosja, Stany Zjednoczone oraz Korea Północna). W 2005 roku udało się przełamać impas: wspólne oświadczenie sześciu negocjatorów zawierało zgodę Koreańskiej Republiki Ludowo-Demokratycznej na zaprzestanie prowadzenia programu budowy broni nuklearnej. Korea Północna zobowiązała się również do ponownego podpisania traktatu o nieprolifracji broni jądrowej i do wydania zezwolenia na inspekcje Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej. Warto podkreślić, że Korea Północna zgodziła się na te posunięcia w zamian za pomoc energetyczną. Ten chwilowy sukces został zakończony po zamrożeniu przez Departament Skarbu Stanów Zjednoczonych północnokoreańskich funduszy w Banco Delta Asia w Makau pod zarzutem, że miały niby związek z praniem brudnych pieniędzy⁹.

W odpowiedzi na to 9 października 2006 roku Korea Północna przeprowadziła pierwszą próbę nuklearną, co oznaczało, że Koreańska Republika Ludowo-Demokratyczna dołączyła do grona państw posiadających broń jądrową. Do dnia dzisiejszego potencjał nuklearny tego kraju spełnia wiele funkcji zarówno w polityce wewnętrznej, jak i zewnętrznej – podkreśla nie tylko rozwój naukowy i technologiczny, ale również prestiż tego kraju. Od tamtego czasu władze północnokoreańskie używają program nuklearny jako kartę przetargową do uzyskania pomocy zagranicznej. Reżim północnokoreański do dnia dzisiejszego jest przekonany, że broń nuklearna jest najlepszym środkiem odstraszania wrogo nastawionych państw.

Rada Bezpieczeństwa ONZ potępiła test nuklearny i nałożyła sankcje na Koreę Północną. Społeczność międzynarodowa stała przed wyzwaniem rozprzestrzeniania się broni masowego rażenia, więc w celu rozładowania napięcia Stany Zjednoczone udostępniły Koreańczykom zamrożone fundusze. W lutym 2007 roku po otrzymaniu pomocy humanitarnej rząd Korei Północnej zgodził się na zaprzestanie rozwoju programu nuklearnego w Jongbjon i na wpuszczenie inspektorów Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej do kraju. Co ciekawe, w drugiej połowie 2007 roku inspektorzy agencji potwierdzili zamknięcie ośrodków jądrowych w Korei Północnej¹⁰.

W związku z tym, iż na podstawie wspólnego porozumienia to Stany Zjednoczone prowadziły demontaż instalacji nuklearnych w Korei Północnej, status Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej był niejasny. W związku z tym, że Korea Północna wycofała się z traktatu o nieprolifracji broni jądrowej, ten kraj już nie był zobowiązany do przestrzegania zobowiązań układu. Mimo przełamania impasu między Zachodem a Koreańską Republiką Ludowo-Demokratyczną, ten kraj wciąż znajdował się na liście państw sponsorujących terroryzm, więc w październiku 2008 roku Korea Północna zakazała inspektorom Międzynarodowej Agencji Energii monitorowania prac w ośrodku nuklearnym w Jongbjon. W odpowiedzi na to, w celu rozładowania sytuacji, Stany Zjednoczone usunęły Koreę Pół-

⁸ M. Elbaradei, dz. cyt., s. 98–100.

⁹ *Press Releases*, źródło: <https://www.treasury.gov/press-center/press-releases/Pages/js2720.aspx> [dostęp: 7.10.2017].

¹⁰ *Factsheets*, źródło: <https://www.armscontrol.org/factsheets/dprkchron> [dostęp: 7.10.2017].

nocną z listy państw „osi zła”. Następnego dnia inspektorzy agencji powrócili do Korei Północnej¹¹.

W kwietniu 2009 roku Korea Północna wystrzeliła satelitę. Rada Bezpieczeństwa ONZ potępiła Koreę za przeprowadzenie testu raketowego pocisku balistycznego dalekiego zasięgu. W kwietniu 2009 roku po zawieszeniu negocjacji, reżim północnokoreański podjął decyzję o zaprzestaniu inspekcji Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej. 25 maja 2009 roku Korea Północna przeprowadziła drugą próbę nuklearną. Ujawniono również północnokoreański program wzbogacania uranu, o co podejrzewano ten kraj od dawna. W trakcie negocjacji w cyklu spotkań sześciostronnych Korea Północna stosowała strategię otwartości na dialog i deklarowała gotowość do ustępstw, ale następnie nie wypełniała przyjętych wcześniej zobowiązań i uciekała do prowokacji i eskalacji napięć. Przykładem takiej polityki było przeprowadzenie dwóch prób jądrowych¹².

Co prawda oficjalnych danych na temat programu nuklearnego Korei Północnej wciąż nie ma, ale w drugiej połowie 2010 roku Korea Północna ujawniła, że osiągnęła zdolność wzbogacania uranu. Korea Północna rozwinęła współpracę z Syrią i Iranem, polegającą na sprzedaży materiałów i technologii nuklearnych, a także raketowych. Na początku 2012 roku ponownie doszło do ocieplenia relacji na linii Zachód-Korea Północna – w zamian za pomoc humanitarną od Zachodu, w lutym 2012 roku Korea Północna zgodziła się zaprzestać rozwoju programu nuklearnego i wzbogacania uranu. Po wystrzeleniu rakiety dalekiego zasięgu w kwietniu 2012 roku, stosunki z Zachodem zaczęły ponownie się pogarszać.

W lutym 2013 roku została przeprowadzona kolejna próba atomowa. Dowodziło tego odnotowanie wstrząsów sejsmicznych około 5 stopni w skali Richtera w północnej części Korei Północnej. Dopiero później władze północnokoreańskie oficjalnie się przyznały do przeprowadzenia próby nuklearnej¹³. Warto zaznaczyć, że reaktor w Jongbjon został ponownie uruchomiony w 2013 roku. We wrześniu 2015 w mediach koreańskich pojawiła się informacja, że podejmuje się działania w celu podnoszenia jakości i zwiększenia liczby instalacji nuklearnych w kraju¹⁴.

6 stycznia 2016 roku Korea Północna przeprowadziła czwartą próbę nuklearną. Po zarejestrowaniu wstrząsów sejsmicznych w Korei Północnej przez Zachód, ten kraj oświadczył, że przeprowadził udaną próbę bomby wodorowej, co wywołało sceptyczne reakcje ekspertów zachodnich¹⁵. Społeczność międzynarodowa wątpiła, by Korea Północna poczyniła takie postępy, ponieważ bomba wodorowa jest groźniejszą i potężniejszą bronią¹⁶.

¹¹ Korea, źródło: <http://www.theguardian.com/korea/subsectionmenu/0,,854619,00.html%20> [dostęp: 7.10.2017].

¹² Ł. Kulesa, *Perspektywy zakończenia północnokoreańskiego programu jądrowego*, Biuletyn „PISM”, nr 10 (424), z 22 lutego 2007 r.

¹³ *North Korea Nuclear Test Earthquake*, źródło: <http://www.theguardian.com/world/2013/feb/12/north-korea-nuclear-test-earthquake> [dostęp: 10.10.2017].

¹⁴ *North Korea*, źródło: <http://www.nti.org/country-profiles/north-korea/> [dostęp: 10.10.2017].

¹⁵ *Nuclear proliferation case studies*, źródło: <http://www.world-nuclear.org/information-library/safety-and-security/non-proliferation/appendices/nuclear-proliferation-case-studies.aspx> [dostęp: 10.10.2017].

¹⁶ *North Korea Major Announcement artificial Earthquake. Nuclear Test site live*, źródło: <http://www.theguardian.com/world/live/2016/jan/06/north-korea-major-announcement-artificial-earthquake-nuclear-test-site-live> [dostęp: 10.10.2017].

7 lutego 2016 roku Korea Północna wystrzeliła rakietę dalekiego zasięgu. Rząd koreański poinformował, że umieszczono w ten sposób satelitę na orbicie. Korea Północna ponownie złamała rezolucje Rady Bezpieczeństwa ONZ. Jak widać, możliwość uzyskania porozumienia z Koreą Północną przekreślały próby jądrowe przeprowadzone w latach 2006, 2009, 2013 i 2016 w czasie trwania rozmów z reżimem północnokoreańskim.

Media od dawna wieszczą o nieuchronności wojny Korei Północnej z Zachodem. Warto pamiętać, że Korea Północna mimo tego, że jest jednym z najbiedniejszych państw, z drugiej strony jest krajem najbardziej zmilitaryzowanym. Powszechny pobór wojskowy dotyczy zarówno mężczyzn, jak i kobiet. Mówi się, że armia północnokoreańska jest czwartą pod względem liczebności armią świata, czyli zaraz po Chinach, USA i Indiach¹⁷.

W bieżącym roku kryzys północnokoreański jeszcze bardziej się zaostrzył. W 2017 roku Korea Północna przeprowadziła już 15 prób rakiet balistycznych. Trzeba pamiętać, że na początku 2017 roku Stany Zjednoczone wysłały dodatkowe siły zbrojne na Półwysep Koreański. 4 lipca bieżącego roku Korea Północna przeprowadziła pierwszy test międzykontynentalnej rakiety balistycznej, która wylądowała w Morzu Japońskim. Kilka tygodni później, w lipcu 2017 roku przeprowadzono test rakiety, która może dolecieć do Alaski. Warto podkreślić, że reżim północnokoreański użył pocisków Hwasong-14, które można uzbroić w głowicę nuklearną i mają dosyć duży zasięg (taki pocisk może osiągnąć wybrzeży Stanów Zjednoczonych).

We wrześniu bieżącego roku Korea Północna podczas próby nuklearnej użyła bomby wodorową – tak jak podały media północnokoreańskie, ta bomba wodorowa jest przeznaczona do montażu na międzykontynentalnych pociskach balistycznych. Takie zachowanie reżimu północnokoreańskiego świadczy o dużym postępie w dążeniu do uzyskania przez Północną Koreę międzykontynentalnego pocisku z głowicą nuklearną, która mogłaby osiągnąć Stanów Zjednoczonych.

Próby nuklearne przeprowadzone w lipcu i we wrześniu 2017 roku wywołały ostrą reakcję nie tylko Stanów Zjednoczonych, ale również innych ważnych graczy – między innymi Rosji i Chin, które nie przestrzegały międzynarodowych sankcji w stosunku do reżimu północnokoreańskiego. Ryzyko wybuchu konfliktu zbrojnego w regionie Azji Wschodniej jest bardzo duże, ale mimo to aktorzy na scenie międzynarodowej na razie ograniczają się do zaostrzenia retoryki.

Warto pamiętać, że od czasów objęcia rządów przez Kim Dzong Una w 2011 roku Koreańska Republika Ludowo-Demokratyczna dokonała wielkiego postępu w pracach nad raketami dalekiego zasięgu. Po przeprowadzeniu próby nuklearnej we wrześniu 2017 roku, reżim północnokoreański pokazał, że ma zdolność do wytworzenia rakiet o zasięgu międzykontynentalnym. Mimo tego, że wiedza na temat zdolności militarnej Koreańskiej Republiki Ludowo-Demokratycznej jest niepewna, szacuje się, że obecnie Korea Północna dysponuje około 30–60 głowicami jądrowymi.

Warto podkreślić, że broń jądrowa ułatwia przetrwanie reżimu politycznego Korei Północnej. Taka broń stanowi instrument wzmacniający pozycję negocyjną tego kraju. Koreańska Republika Ludowo-Demokratyczna jako jedyna do tej pory jednostronnie ze

¹⁷ W. Dziak, K. Sajewski, *Korea Północna-wewnętrzne wektory trwania*, Warszawa 2016, s. 137.

skutkiem natychmiastowym (bez zastosowania trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia) wystąpiła z reżimu nieprolifracji¹⁸.

Nałożenie sankcji przez Radę Bezpieczeństwa ONZ nie przynosiło rezultatu – Korea Północna wciąż grozi zwiększeniem potencjału nuklearnego. Presja społeczności międzynarodowej nie skłania reżimu północnokoreańskiego do denuklearyzacji. Kryzys północnokoreański ukazał słabości społeczności międzynarodowej. Rada Bezpieczeństwa ONZ nie potrafi zaradzić temu kryzysowi. Korea Północna raczej nigdy nie zgodzi się na całkowitą denuklearyzację¹⁹.

Analizując dotychczasowe relacje Federacji Rosyjskiej i Chińskiej Republiki Ludowej z Koreą Północną, łatwo zauważyć, że te dwa państwa będące stałymi członkami Rady Bezpieczeństwa ONZ nie przestrzegają nałożonych międzynarodowych sankcji, o czym świadczy wielkość obrotów handlowych z Koreańską Republiką Ludowo-Demokratyczną (wielkość obrotów handlowych ChRL z KRLD to 5 mld dolarów, a Rosji – 100 mln dolarów)²⁰. Taka polityka dwóch mocarstw wobec Korei Północnej pozwala Koreańskiej Republice Ludowo-Demokratycznej ignorować międzynarodowe sankcje oraz kontynuować i rozwijać program nuklearny.

Zagadnienie programu nuklearnego Korei Północnej od lat pozostaje problemem nierozwiązanym. Perspektywy jego pozytywnego rozwiązania kończą się na etapie deklaracji przedstawicieli państw zachodnich. Ograniczony dostęp do wiarygodnych informacji o sytuacji wewnętrznej w Korei Północnej utrudnia przewidywanie przyszłości tego państwa. Wobec wyżej wymienionych szans na denuklearyzację Korei Północnej należy dążyć do zahamowania rozwoju jej programu nuklearnego.

W marcu bieżącego roku, minister spraw zagranicznych Chińskiej Republiki Ludowej zaproponował tzw. plan podwójnego zamrożenia, zgodnie z którym Korea Północna miałaby zrezygnować z testów nuklearnych i raketowych w zamian za rezygnację przez Koreę Południową i USA z instalacji i ćwiczeń wojskowych na półwyspie koreańskim. Czy istnieje szansa przywrócenia formatu rozmów tzw. szóstki²¹? Raczej nie, ponieważ reżim północnokoreański nigdy nie zgodzi się na całkowitą denuklearyzację. W związku z tym, że północnokoreańska strategia nuklearna nie opiera się na wiarygodnym arsenale, stwarza możliwość ciągłego manipulowania i blefowania. Ale w razie poważnego kryzysu na Półwyspie Koreańskim zwiększa się ryzyko użycia broni nuklearnej.

Kryzys północnokoreański zaostrzył się we wrześniu bieżącego roku. Korea Północna osiągnęła zdolności militarne, które najbardziej zagrażają bezpieczeństwu Stanów Zjednoczonych. W związku z tym pytanie, jak Stany Zjednoczone chcą skłonić reżim północnokoreański do rozwiązania tego problemu – zdecydują się na użycie siły zbrojnej, czy przełożą wszystkich starań do uregulowania kryzysu w sposób pokojowy (negocjacje, inne środki

¹⁸ B.G. Jun, *Cyclical Patterns of North Korean Nuclear Negotiations: 1987–2012*, [w:] *Assessment of the Nuclear Programs of Iran and North Korea*, New York 2013, s. 59.

¹⁹ J. Durkalec, *Perspektywy denuklearyzacji Korei Północnej*, Biuletyn „PISM”, nr 16 (881), z 10 lutego 2012 r.

²⁰ A. Legucka, *Rosja wobec kryzysu północnokoreańskiego*, Biuletyn „PISM”, nr 92 (1534), z 3 października 2017 r.

²¹ Szóstka – negocjacje prowadzone nad programem nuklearnym Korei Północnej przez ChRL, Japonię, Koreę Południową, Rosję, USA i Koreę Północną w latach 2003–2009.

dypłomatyczne)? Zmiana reżimu Kimów w Korei Północnej lub akceptacja stanu obecnego – czyli dążenia Korei Północnej do uzyskania pełnych zdolności nuklearnych jest raczej mało prawdopodobne i mogłoby przynieść ze sobą bardzo niebezpieczne skutki.

Po przeanalizowaniu polityki Koreańskiej Republiki Ludowo-Demokratycznej jedna rzecz jest pewna – reżim północnokoreański traktuje osiągnięcie zdolności militarnych jako zabezpieczenie władzy, więc mimo sankcji gospodarczych i izolacji międzynarodowej, Korea Północna będzie dalej rozwijać program nuklearny.

Mimo tego, iż elita amerykańska uważa, że wojna z Koreą Północną jest nie do uniknięcia, raczej żadna strona nie jest zainteresowana rozpoczęciem konfliktu zbrojnego – chodzi o to, że takie rozwiązanie nie opłacałoby się żadnej ze stron. Wojna zakończyłaby się klęską Koreańskiej Republiki Ludowo-Demokratycznej, ale jest obciążona dużym ryzykiem ofiar śmiertelnych w regionie Azji Wschodniej i może nawet w Stanach Zjednoczonych.

Podsumowując, jedynym sposobem wywarcia skutecznego nacisku na reżim północnokoreański jest zgodność społeczności międzynarodowej, w szczególności wszystkich stałych członków Rady Bezpieczeństwa ONZ i rzeczywiste egzekwowanie sankcji, czyli odcięcie wszystkich źródeł finansowania programu nuklearnego Korei Północnej. W tym celu potrzebna jest ścisła współpraca między takimi mocarstwami jak Stany Zjednoczone, Federacja Rosyjska i Chińska Republika Ludowa.

Co do możliwości zawarcia efektywnego porozumienia między Koreą Północną a państwami zachodnimi, większość ekspertów uważa, że państwa zaangażowane w uregulowanie kryzysu północnokoreańskiego muszą dojść do kompromisu – w zamian za zahamowanie, lub nawet za zaprzestanie północnokoreańskiego programu nuklearnego Stany Zjednoczone też muszą pójść na ustępstwa i muszą ograniczyć aktywność militarną nie tylko w Korei Południowej, ale w całym regionie. Co jest raczej trudne do wyobrażenia, ponieważ Stany Zjednoczone raczej nie pójdą na większe ustępstwa, co będzie skutkować jeszcze większym wsparciem dla reżimu północnokoreańskiego udzielonego przez Federację Rosyjską i ChRL.

Tytuł w języku angielskim:

NORTH KOREA AS A NUCLEAR EMPIRE?

Bibliografia

Publikacje zwarte

Dziak W., Sajewski K., *Korea Północna-wewnętrzne wektory trwania*, Warszawa 2016.

Elbaradei M., *The Age of Deception: Nuclear Diplomacy in Treacherous Times*, London 2011, s. 49–50.

Lipold P., *Zagrożenie terrorem nuklearnym w polityce zagranicznej Iranu i Korei Północnej*, Wrocław 2012.

Artykuły

Albright Greeted With a Fanfare by North Korean, źródło: <http://www.nytimes.com/2000/10/24/world/albright-greeted-with-a-fanfare-by-north-korea.html?pagewanted=all> [dostęp: 5.10.2017].

Durkalec J., *Perspektywy denuklearyzacji Korei Północnej*, Biuletyn „PISM”, nr 16 (881), z 10 lutego 2012 r.

- Factsheets*, źródło: <https://www.armscontrol.org/factsheets/dprkchron> [dostęp: 7.10.2017].
- Jun B.G., *Cyclical Patterns of North Korean Nuclear Negotiations: 1987–2012*, [w:] *Assessment of the Nuclear Programs of Iran and North Korea*, New York 2013, s. 59.
- Korea*, źródło: <http://www.theguardian.com/korea/subsectionmenu/0,,854619,00.html%20> [dostęp: 7.10.2017].
- Kulesa Ł., *Perspektywy zakończenia północnokoreańskiego programu jądrowego*, Biuletyn „PISM”, nr 10 (424), z 22 lutego 2007 r.
- Legucka A., *Rosja wobec kryzysu północnokoreańskiego*, Biuletyn „PISM”, nr 92 (1534), z 3 października 2017 r.
- North Korea*, źródło: <http://www.nti.org/country-profiles/north-korea/> [dostęp: 10.10.2017].
- North Korea Major Announcement artificial Earthquake. Nuclear Test site live*, źródło: <http://www.theguardian.com/world/live/2016/jan/06/north-korea-major-announcement-artificial-earthquake-nuclear-test-site-live> [dostęp: 10.10.2017].
- North Korea Nuclear Test Earthquake*, źródło: <http://www.theguardian.com/world/2013/feb/12/north-korea-nuclear-test-earthquake> [dostęp: 10.10.2017].
- Nuclear proliferation case studies*, źródło: <http://www.world-nuclear.org/information-library/safety-and-security/non-proliferation/appendices/nuclear-proliferation-case-studies.aspx> [dostęp: 10.10.2017].
- Treaties and Regimes*, źródło: <http://www.nti.org/treaties-and-regimes/us-dprk-agreed-framework/> [dostęp: 5.10.2017].
- Press Releases*, źródło: <https://www.treasury.gov/press-center/press-releases/Pages/js2720.aspx> [dostęp: 7.10.2017].

Źródła internetowe

<http://www.armscontrol.org/print/1253> [dostęp: 5.10.2017].